

Indledningen er redigeret af Jens Lei Wendel-Hansen og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved dr.phil. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktcommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Lykke-Varslet”

ved Emilie Karner Hansen

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Digtet
- 3 Anvendt litteratur

1 Anledning

I maj og juni 1863 var en deputation fra det græske parlament på officielt besøg i København. Den græske nationalforsamling havde 18. marts 1863 valgt den danske prins Vilhelm til konge af Grækenland under navnet kong Georg 1. Prins Vilhelm skulle overtage den græske trone efter den bayerske prins Otto af Wittelsbach, som i 1862 var blevet tvunget til at abdicere. Ved en ceremoni på Christiansborg den 6. juni 1863 modtog Frederik 7. den græske krone på vegne af prins Vilhelm (*Berlingske Tidende* den 6. juni 1863, sp. [3]; Lehmann 1970, s. 73). Grundtvig fulgte forløbet med interesse og var ifølge Christian Winter til stede ved grækernes ankomst til Langelinje (Winther 1880, s. 120). Hans digt “Lykke-Varslet” blev trykt i *Fædrelandet* den 10. juni 1863 i forbindelse med tronoverdragelsen.

Prins Vilhelm var den næstældste søn af den senere kong Christian 9. Foruden Vilhelm fik Christian 9. placeret fire af sine børn på europæiske troner bl.a. gennem deres ægteskaber, hvilket gav ham tilnavnet Europas svigerfar (Bramsen 2002, s. 163). Blandt disse var prinsesse Alexandra, som var blevet gift med prinsen af Wales (den senere kong Edward 7. af England) den 30. marts 1863. Disse forbindelser til de europæiske kongehuse fik dog ikke politisk betydning. Alexandras ægteskab kom snarere i stand på trods af udenrigspolitiske hensyn end på grund af dem, da dronning Victoria, som havde været tysk gift, var tysksympatisk, hvad angik den på

dette tidspunkt anspændte situation mellem Danmark og Preussen (Bjørn & Due-Nielsen 2006, s. 214, 222; Knudsen 2020, s. 200). Grundtvig benytter de to kongelige begivenheder som anledning for sit digt, men det er ligeledes tæt knyttet til den eskalerende konflikt med Tyskland.

2 Digtet

“Lykke-Varslet” består af 16 strofer a fem vers. Strofe 1-2 følger den yndige “Dronning-Spire” på vej til England, mens strofe 3-4 følger grækernes konge på vej til den hæder, der venter ham, når han erstatter tyskeren Otto 1. Digteren opfatter disse begivenheder som et lykkevarsel. Den fremtid, der varsles om, er dog “en lukket Bog” (strofe 6), men varslet knytter sig til truslen fra tyskerne, der fremstilles som danskernes modsætning og modstander. Derfor ser digteren positivt på, at Vilhelm og Alexandra netop “skinner langt borte fra Rhin og Rom” (strofe 8), men derimod vil stråle som nordlys i England og Grækenland (strofe 7).

Digtet skildrer en kulturel og sproglig modsætning mellem Danmark, England og Grækenland, hvor der findes lydhørhed over for “folkelig Tale og Christendom” (strofe 8) på den ene side, og på den anden side Tyskland og Rom, der repræsenterer det, Grundtvig er modstander af: den tyske påvirkning og den katolske verden, især latinen, som han til tider nærmest bekrigede (jf. [indledningen til Romer-Vise](#). Læs desuden mere om latinkritik i Grundtvigs forfatterskab i [indledningen til Den Latinske Stil](#)). På den baggrund dannes en alliance mellem Danmark, England og Grækenland, som kan “holde al Verden Stangen” (strofe 11). Danmark hjælper ifølge digteren Grækenland og England fri af problemer skabt af tyskerne og romerne (strofe 9-10) og har dermed gjort sig fortjent til deres støtte.

Vilhelm og Alexandra sættes i de følgende strofer i forbindelse med en række værdier og mytologiske personer, som understreger alt det gode, de medbringer på vegne af Danmark. Alexandra repræsenterer “Hjerteligheden” og sammenlignes med Thyra Danebod, personificeringen af dansk sprog, historie og ånd (strofe 12). Vilhelm bliver repræsentant for oplysning, og hans tronovertagelse efter tyskeren sammenlignes med Theseus’ sejr over uhyret Minotaurus (strofe 14). Også den græske sagnhelt Odysseus optræder i digtet, fordi Vilhelm, i lighed med Odysseus, har genvundet de Joniske Øer for grækerne i forbindelse med tronskiftet (strofe 15). Overdragelsen indgik i den aftale, som blev indgået med briterne i forbindelse med valget af Vilhelm til konge.

I digtet sammenfletter Grundtvig således en række begivenheder, fortællinger og tegn i tiden. Det er ikke usædvanligt for hans kongedigtning, at der lægges “fokus andre steder end på den aktuelle motiverende lejlighed” (Schmidt-Madsen 2014, s. 181). I dette digt bliver den officielle anledning således afsæt for storpolitiske overvejelser om Danmarks status i Europa og den aktuelle trussel fra Tyskland, som både er militær og sproglig. Digteren forholder sig først afventende til varslet med gentagelsen af “Hvad staaer der i Stjerner at læse?” (strofe 1-5), men bliver efterhånden optimistisk med gentagelsen af “De Nordlys, de skinner i Strime!” (strofe 7-16). Med bl.a. de gentagende omkvædsvers imiterer digtet formmæssigt en folkevise, hvilket

passer til digtets indhold, hvor Grundtvig foretrækker det folkelige og nordiske fremfor det tyske og romerske. Den sidste strofe opfordrer til at tage varslet “ømt i Favn” og tro på den lykke, det lover for Danmark.

3 Anvendt litteratur

- Berlingske Tidende, se *Den til Forsendelse med de Kongelige Breveposter privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende*.
- Bjørn, Claus & Carsten Due-Nielsen (2006) *Fra helstat til nationalstat 1814-1914*. København.
- Bramsen, Bo (2002) *Huset Glücksborg – Europas Svigerfader og hans efterslægt*, bind 1. København [1975].
- *Den til Forsendelse med de Kongelige Breveposter privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende*, nr. 129, 6. juni 1863.
- Knudsen, Tim (2020) *Statsministeren*, bind 1. København.
- Lehmann, Orla (1970) *Lehmann, Orla. Den græske Thronfølgesag 1863. Meddelt ved Johannes Lehmann* udg. Vejle Amts Historiske Samfund. Kolding.
- Schmidt-Madsen, Michael (2014) “Kongedigtet” i *Ved lejlighed. Grundtvig og genrerne*, udg. Sune Auken & Christel Sunesen, s. 156-187. Hellerup.
- Winther, Christian (1880) *Breve fra og til Christian Winther*, udg. F. L. Liebenberg. København.